

Rynek

Chrzanowski Rynek zbudowano na planie czworokąta. Dzisiaj prowadzi doń siedem ulic: Świętokrzyska, Dobczycka, 29 Listopada, Kadłubek, Krakowska, Matejki i Mickiewicza. Rynek był brukowany, na środku stała studnia, a po zelektryfikowaniu miasta, przez pewien czas, również wieża transformatorowa. W jarmarki i dni targowe zamieniał się w wielki plac handlowy. W roku 1890 rada miejska podjęła uchwałę wyznaczając kierunki rozwoju przestrzennego miasta. Od tej pory domy stawiane w Ryнку mogły być

wyłącznie murowane i tak do początków XX wieku murowane kamienice otoczyły go zwartymi pierzejami. W latach powojennych plac targowy w Ryнку zastąpiony został fontanną i otaczającymi ją klombami. Wydzielono miejsce dla postoju taksówek. Na przylegającym do Ryнку placu przez pewien czas funkcjonował główny przystanek miejskich autobusów. W 2005 roku Rynek został wyłączony z ruchu samochodowego, jego płytę przebudowano, a elewacje kamienic odnowiono.

The Market Square

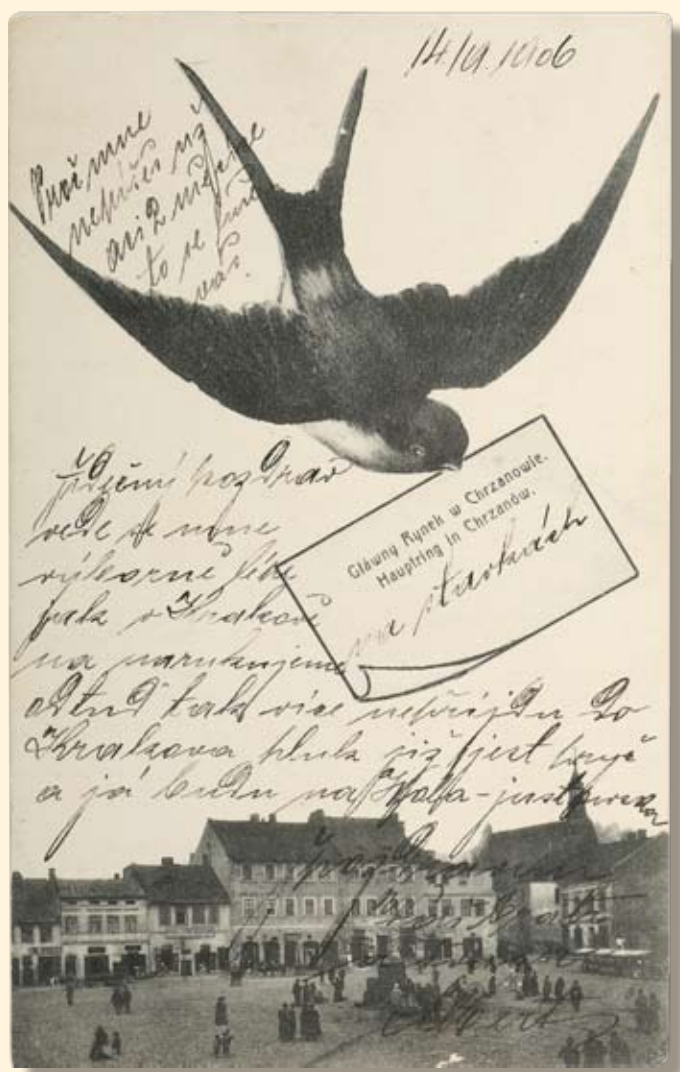
The Market Square in Chrzanów was built on a quadrangle plan. Today seven streets are leading to it: Świętokrzyska, Dobczycka, 29 Listopada, Kadłubek, Krakowska, Matejki and Mickiewicza Street.

The Market was paved, a well stood in the middle, and after the town had been electrified, also the transformer station stood there for a time. On fair and trading days it changed into a great trading square.

In the year 1890 the municipal council passed a resolution which outlined the directions for spa-

tial development of the town. Since then the houses built in the marketplace could only be built of stone and so, by the beginning of the 20th century stone tenement houses surrounded it with tight frontages. Soon after the war, the trading square in the Market was replaced with a fountain surrounded by flowerbeds. Some space was allotted for a taxi rank. In the square adjacent to the Market operated the main local bus stop for some time. In 2005 the Market Square was excluded from traffic, its paving was replaced and elevation of the tenement houses was renovated.





Ryc. 9 Rynek – pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja. Wyd. J. Klein, Kraków, 1905 r.

Market Square – the western frontage. Publisher: J. Klein, Cracow, 1905.

„(...)duży kwadratowy rynek jest wybrukowany wyszlifowanymi przez pokolenia kocimi łbami. (...). Obecnie znajduje się tutaj głęboka i wierna, gdyż nie wysycha nawet w największe upały, miejska studnia, z której ustawicznie ktoś czerpie wodę. Słychać charakterystyczny odgłos podnoszącej się i opadającej metalowej dźwigni, zakończonej obciążonym żelazną kulą ślimakowatym uchwytem, i plusk wytryskającej z pompy czystej, pieniącej się wody”.

Maria Ruszkiewicz, „Woskowa świeca”



Główny-Rynek w Chrzanowie.

Hauptplatz in Chrzanów.

Ryc. 10 Rynek - pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja. 1903 r.

Market Square – the western frontage. 1903.



Główny Rynek w Chrzanowie. Hauptring in Chrzanów.

Ryc. 11 Rynek - pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja.
Wyd. J. Klein, Kraków, 1907 r.

Market Square – the western frontage. Publisher: J. Klein, Cracow,
1907.



Ryc. 12 Rynek - pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja.
Nakł. A. Honigwachs, Chrzanów,

Market Square – the western frontage. Publisher: A. Honigwachs,
Chrzanów.



Ryc. 13 Rynek - pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja.
Nakł. J. Klein. Kraków, 1910 r.

Market Square – the western frontage. Publisher: J. Klein. Cracow,
1910.



Ryc. 14 Rynek - pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja.
Wyd. J. Klein, Kraków, 1907 r.

Market Square – the western frontage. Publisher: J. Klein, Cracow,
1907.



Ryc. 15 Rynek - pierzeja zachodnia i kościół św. Mikołaja.
Wyd. J. Klein, Kraków, 1908 r.

Market Square – the western frontage. Publisher: J. Klein, Cracow,
1908.



Ryc. 16 Rynek - pierzeja północna i wschodnia, perspektywa ul. Krakowskiej. Zdjęcie zrobione w dzień targowy. 1911 r.

Market Square with the eastern frontage and perspective of Krakowska Street. 1911.



Ryc. 17 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Nakł. T.K.Ch., 1914 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church Publisher: T.K.Ch., 1914.



Ryc. 18 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Nakł. T.K.Ch., 1914 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church. Publisher: T.K.Ch., 1914.



Ryc. 19 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Nakł. T.K.Ch., 1914 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church. Publisher: T.K.Ch., 1914.



Ryc. 20 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Nakł. T.K.Ch., 1914 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church. Publisher: T.K.Ch., 1914.



Ryc. 21 Kartka księżycowa, Rynek nocą. Uwagę zwraca napis na kartce „Chrzanów w Noci” Nakł. T.K.Ch., 1914 r.

"By night" series: Market Square by night. Publisher: T.K.Ch., 1914.



Ryc. 22 Kartka księżycowa, Rynek nocą. Nakł. T.K.Ch., 1914 r.

„By night” series: Market Square by night. Publisher: T.K.Ch., 1914.



Ryc. 23 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Nakł. M. Kornblum, Chrzanów, 1920 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church. Publisher: M. Kornblum, Chrzanów, 1920.



Ryc. 24 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Wyd. Kazimierz Zarębski, fot. Stanisław Łojek, Chrzanów, 1930 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church. Publisher: Kazimierz Zarębski. Photo by Stanisław Łojek, Chrzanów, 1930.



Ryc. 25 Rynek – pierzeja zachodnia i północna - widok na kościół św. Mikołaja. Wyd. Kazimierz Zarębski, fot. Stanisław Łojek, Chrzanów, 1930 r.

Market Square – a view of St. Nicolas Church. Publisher: Kazimierz Zarębski. Photo by Stanisław Łojek, Chrzanów, 1930.



Ryc. 26 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1958 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1958.



Ryc. 27 Rynek – kościół św. Mikołaja (błędny druk – odbicie lustrzane). Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1958 r.

Market Square – St. Nicolas Church (printing error – mirror image). Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1958.



Ryc.28 Rynek – pierzeja północna z perspektywą ul. Krakowskiej.
Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1959 r.

Market Square – the northern frontage with perspective of Krakowska Street. Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1959.



Ryc. 29 Rynek – pierzeja północna z perspektywą ul. Krakowskiej
(błędny druk – odbicie lustrzane). Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1959 r.

Market Square – the northern frontage with perspective of Krakowska Street (printing error – mirror image). Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1959.



Ryc.30 Rynek – pierzeja wschodnia. Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1959 r.

Market Square – the eastern frontage. Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1959.



Ryc. 31 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. „RUCH”, fot. L. Święcki, 1961 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: „RUCH”. Photo by L. Święcki, 1961.



Ryc.32 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. „RUCH”, fot. K. Jabłoński, 1966 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: „RUCH”. Photo by K. Jabłoński, 1966.



Ryc. 33 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. „RUCH”, fot. K. Kaczyński, 1966 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: „RUCH”. Photo by K. Kaczyński, 1966.



Ryc. 34 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1967 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1967.



Ryc. 35 Plac Karola Marksa (Rynek). Wyd. PTTK, fot. K. Matl, 1968 r.

K. Marx Square (Market Square). Publisher: PTTK. Photo by K. Matl, 1968.



Ryc. 36 Rynek – kościół św. Mikołaja i dom handlowy „Centrum”.
Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, fot. J. Siudecki, 1972 r.

Market Square – St. Nicolas Church and „Centrum” Supermarket
Publisher: Krajowa Agencja Wydawnicza. Photo by J. Siudecki, 1972.



Ryc.37 Rynek – kościół św. Mikołaja i dom handlowy „Centrum”.
Wyd. „RUCH”, fot. K. Jabłoński ,1972 r.

Market Square – St. Nicolas Church and „Centrum” Supermarket.
Publisher: „RUCH”. Photo by K. Jabłoński,1972.



Ryc. 38 Kamienice przy północnej pierzei Rynku. Wyd. Biuro Wydawniczo – Propagandowe, fot. K. Jabłoński, 1973 r.

Tenement houses in Market Square up to Krakowska Street. Publisher: Biuro Wydawniczo - Propagandowe. Photo by K. Jabłoński, 1973.



Ryc. 39 Rynek – pierzeja północna. Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, fot. J. Rosikoń, 1981 r.

Market Square – the northern frontage. Publisher: Krajowa Agencja Wydawnicza. Photo by J. Rosikoń, 1981.



Ryc. 40 Rynek – kościół św. Mikołaja i dom handlowy „Centrum”.
Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, fot. J. Rosikoń, 1981 r.

Market Square – St. Nicolas Church and „Centrum” Supermarket.
Publisher: Krajowa Agencja Wydawnicza. Photo by J. Rosikoń, 1981.



Ryc. 41 Rynek – pierzeja północna. Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, fot. J. Rosikoń, 1981 r.

Market Square – the northern frontage. Publisher: Krajowa Agencja Wydawnicza. Photo by J. Rosikoń, 1981.



Ryc.42 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, fot. J. Rosikoń, 1981 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: Krajowa Agencja Wydawnicza. Photo by J. Rosikoń, 1981.



Ryc.43 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. CRUX, fot. K. Mroziwski, 1998 r.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: CRUX. Photo by K. Mroziwski, 1998.



Ryc.44 Rynek – kościół św. Mikołaja. Wyd. a.w.a. Bielsko-Biała, fot. K. Pilecki.

Market Square – St. Nicolas Church. Publisher: a.w.a. Bielsko-Biała. Photo by K. Pilecki.

Na dziedzińcu kościelnym stała ta sama co dzisiaj kamienna dzwonnica. U jej zwieńczenia wisiały trzy duże dzwony, które przez puste okienne otwory niosły na cztery strony świata mocne i wibrujące dźwięki. Dzwonienie to tak należało do miasta i życia, jak ludzie i ich sprawy. Pod koniec pierwszej wojny światowej Austriacy zabrali dwa największe dzwony, w drugiej wojnie przepadły wszystkie

Maria Ruszkiewicz, „Woskowa świeca”